

בבחינה שלפניכם ארבעה פרקים.

הזמן המוקצב הוא שעה וחצי.

בהצלחה!

פרק 1

קראו את הקטע וענו על השאלות.

המורה הבלש

מתוך סיפור מאת יוסי אוחנה, "השכונה שלי", הוצאת ליטל

- (1) מכל שנותיי בבית הספר נשארו לי זיכרונות. בכל כיתה היה מורה מיוחד ולו סיפור משלו. בכיתה ה' בבית הספר "תחכמוני" היה זה המורה לאנגלית - מר שיינבוים. הוא היה "בלש" אמת. היה כותב על הלוח וגבו אלינו, ותמיד ידע מה עשה כל אחד מאתנו: מי מעתיק ומי מוסר פתק לחברו. ומעולם לא ידענו איך הוא יודע הכול.
- (5) זמן רב העסיקה אותנו התעלומה, ואני החלטתי לפתור אותה ויהי-מה. פעם אחת הפרעתי בשיעור במתכוון, והמורה שיינבוים העניש אותי והעמיד אותי בפינת החדר, לא רחוק מהלוח.
- לפתע ניגש המורה אל הארון שעמד בפינה סמוך אליי, ופתח את דלתו. לא הוציא ממנו דבר, לא ספר ולא מחברת, רק השאיר את הדלת פתוחה למחצה.
- (10) נשארתי בפינה והבטתי בדלת לתומי, וראו זה פלא! דלת הארון הייתה עשויה זכוכית, ואני יכולתי לראות את כל הכיתה כולה משתקפת בה! מאז לא חדלנו להעיר למורה ב"תמימות" שדלת הארון פתוחה וכדאי שיסגור אותה, אך הוא היה גוער בנו ולא שינה ממנהגו, שכן כך הייתה עינו פקוחה
- (15) עלינו תמיד, ודבר לא נעלם ממנו.

השאלות

1. בשורה 6 כתוב: "זמן רב העסיקה אותנו התעלומה...". מהי "התעלומה" הזאת?

- (1) כיצד מר שיינבוים יודע מה כל אחד עושה, גם כשגבו אל התלמידים.
- (2) מה מר שיינבוים מחביא בתוך ארון הזכוכית שבכיתה.
- (3) כיצד מר שיינבוים יודע מי מהתלמידים לא הכין שיעורים.
- (4) כיצד מר שיינבוים יודע מה קורה מחוץ לכיתה.

2. מדוע הפריע הילד בשיעור בכוונה?

3. מדוע נכתב שמר שיינבויים היה "בלש"?

4. בשורה 11 כתוב: "וראו זה פלא!".
הסופר כתב את המשפט הזה כדי -

- (1) שהקוראים יבינו שהסיפור דמיוני
- (2) לתאר סוג של פלא
- (3) להדגיש את הפתעתו של הילד
- (4) שהקוראים יבינו את סוף הסיפור

5. בשורה 13 כתוב: "מאז לא חדלנו להעיר למורה ב"תמימות" שדלת הארון פתוחה".
הכוונה היא: הערנו לו שדלת הארון פתוחה -

- (1) כדי להרגיז אותו
- (2) כדי שלא יגער בנו
- (3) כי חשבנו שהוא לא יודע שהדלת פתוחה
- (4) כאילו שאנחנו לא יודעים זאת

6. מה היחס של הסופר אל המורה? איך אתם יודעים זאת?

פרק 2

לפניכם קטע מתוך עלון המיועד למבקרים בגן החיות התנ"כי בירושלים. קראו אותו וענו על השאלות שאחרינו.

כללי התנהגות וזהירות:

- 1 אסור להאכיל את בעלי החיים.
- 2 אין להבעיר אש.
- 3 אסור לעבור גדרות.
- 4 צייתו להוראות בשלטי הגן,
- 5 והישמעו להנחיות אנשי הצוות.
- 6 שמרו על הניקיון.
- אין להכניס בעלי חיים לשטח הגן.

זכרות

חנויות המזכרות פתוחות בימי חול ואפשר לרכוש בהן שפע של מתנות, ספרים, כתבי עת ועוד, לכל גיל ולכל תקציב.

ידותי מזון ומשקה

המזנון הראשי נמצא ברחבת הכניסה. מזנונים נוספים מצויים בפינת החי ובמרכז המבקרים ב"תיבת-נח".

עות פתיחת הגן

שערי הגן נפתחים בבוקר בשעה 09:00, ובשבת ב-10:00. הגן נסגר בחורף בשעה 17:00, באביב ובסתיו ב-18:00, בקיץ ב-19:30 (שבת בקיץ עד 18:00). ימי שישי במשך כל השנה עד 16:30. הקופה נסגרת שעה לפני סגירת הגן.

מבזרה

מספר קווי אוטובוס מגיעים לגן: קו 26 (מהר הצופים ומהתחנה המרכזית), קו 33 (מהר-נוף ומהקניון).

השאלות

1. שלושה ילדים ביקרו בגן החיות. סמנו ליד כל אחד אם הוא התנהג לפי כללי ההתנהגות בגן.

- א.** גלעד קנה ארטיק במזנון, וזרק את עטיפתו לפח. כן / לא
- ב.** טלי הגישה לקוף בוטנים. כן / לא
- ג.** עמרי הביא אֶתו לגן את הכלב שלו. כן / לא

2. לפי העלון, מה אפשר לעשות בגן החיות נוסף על ביקור החיות?

- (1) להאכיל את החיות
- (2) לקטוף פרחים
- (3) לרכוש מתנות וספרים
- (4) לעשות מדורה

3. בעלון כתוב: "שפע של מתנות". הכוונה היא:

- (1) מתנות זולות
- (2) כמה מתנות
- (3) מתנות קטנות
- (4) מתנות רבות

4. אורי רוצה לבקר בגן החיות בשבת בקיץ. עד איזו שעה הוא צריך להגיע לקופת הגן?

- (1) 16:00
- (2) 17:00
- (3) 18:30
- (4) 19:30

(לנוחותכם, הקטע מובא שוב)

כללי התנהגות וזהירות:

- 1 אסור להאכיל את בעלי החיים.
- 2 אין להבעיר אש.
- 3 אסור לעבור גדרות.
- 4 צייתו להוראות בשלטי הגן, והישמעו להנחיות אנשי הצוות.
- 5 שמרו על הניקיון.
- 6 אין להכניס בעלי חיים לשטח הגן.

זכרות

חנויות המזכרות פתוחות בימי חול ואפשר לרכוש בהן שפע של מתנות, ספרים, כתיבי עת ועוד, לכל גיל ולכל תקציב.

ירדותי מזון ומשקה

המזנון הראשי נמצא ברחבת הכניסה. מזנונים נוספים מצויים בפינת החי ובמרכז המבקרים ב"תיבת-נח".

עות פתיחת הגן

שערי הגן נפתחים בבוקר בשעה 09:00, ובשבת ב-10:00. הגן נסגר בחורף בשעה 17:00, באביב ובסתיו ב-18:00, בקיץ ב-19:30 (שבת בקיץ עד 18:00). ימי שישי במשך כל השנה עד 16:30. הקופה נסגרת שעה לפני סגירת הגן.

מבצרה

מספר קווי אוטובוס מגיעים לגן: קו 26 (מהר הצופים ומהתחנה המרכזית), קו 33 (מהר-נוף ומהקניון).

5. למה מיועד העלון המחולק למבקרים בגן החיות?

- (1) לגרום למבקרים לאהוב את החיות ולעודד אותם לאמץ חיות בית
- (2) להדריך את המבקרים איך להתנהג בגן ולמסור להם מידע חשוב על הגן
- (3) לתאר את החיות בגן ולהסביר למבקרים איך להגיע לכלובים שלהן
- (4) לגייס מתנדבים לעבודה עם החיות ולתת הנחיות לטיפול בהן

6. הוסיפו שני כללי התנהגות לרשימה שבעלון:

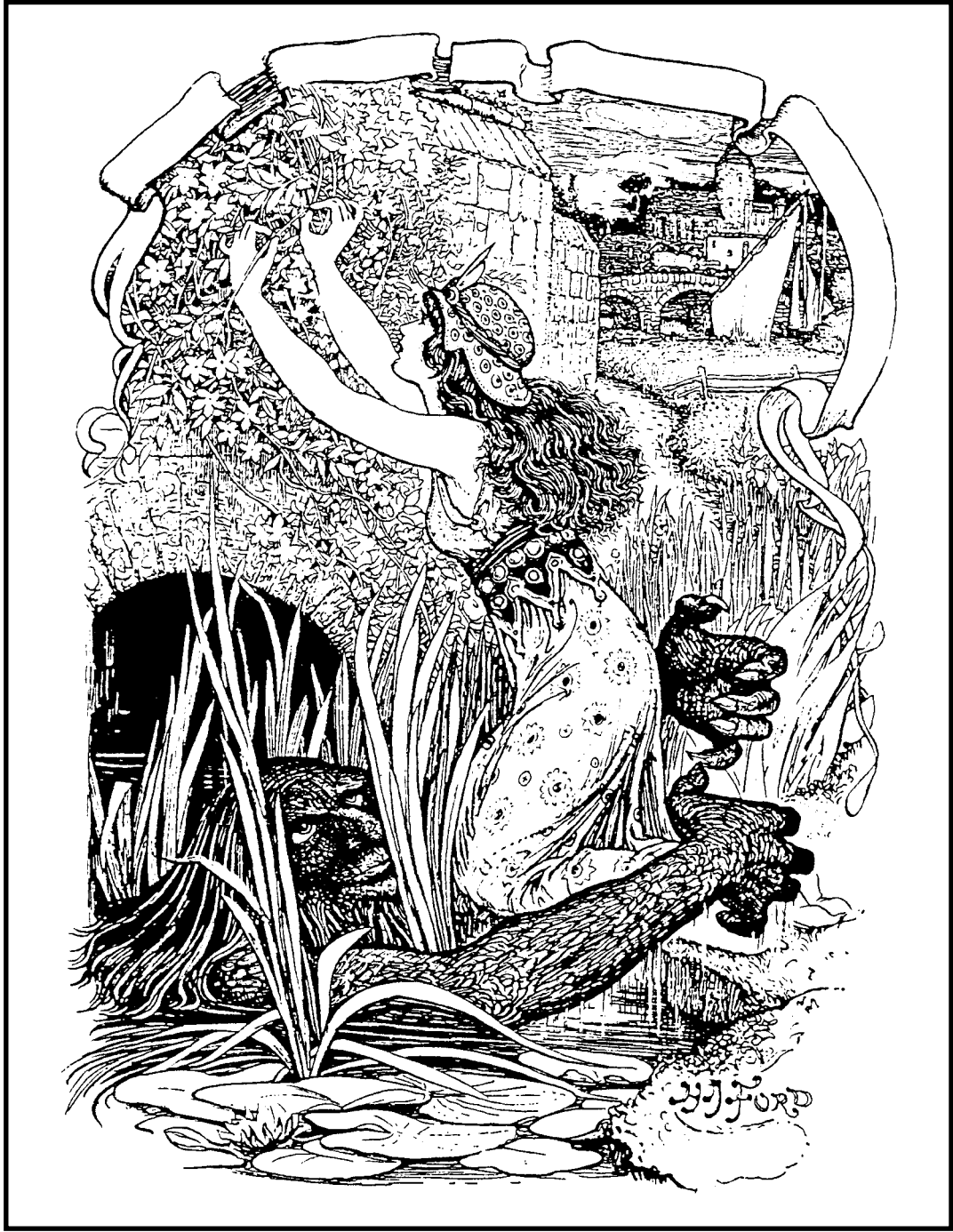
א. _____

ב. _____

פרק 3

בעמוד שממול מופיע ציור מתוך הספר "המעשיות המותחות ביותר" בעריכת שלמה אבס.

חֲפְרוּ סיפור. פְּתבו בסיפור על הדמויות שבציור: סֵפְרו מה קרה להן, כיצד התחיל העניין ואיך הוא הסתיים.

פרק 4

קראו את הקטע וענו על השאלות שאחריו.

מצילים את הבזים

מתוך "ילדי טבע הדברים", החברה לחקר האדם והסובב, גיליון 38, נובמבר 1997

- (1) בכל שנה, לקראת הקיץ, חוזרת אלינו נקבה יפהפייה של בז אדום ונוחתת לה על אדן החלון, היישר אל תוך העציץ ששימש אותה גם בשנה שעברה. לפני חמש שנים קיננו בשכונה שלנו שמונה זוגות של בזים אדומים, לפני שנתיים רק שלושה זוגות, והשנה היינו היחידים שזכו לביקורים. אבל לא רק בקרב בני השכונה שלנו אנחנו בני מזל: פעם, לפני 50 שנים בערך, היו מגיעים לקנן בארץ אלפי זוגות של בזים אדומים בכל קיץ, ואילו השנה הגיעו לארץ רק 400 זוגות. אז הם קיננו בכל הארץ, והיום רואים אותם רק בירושלים ובהרי מנשה.
- (10) למה בעצם הם כבר לא באים אלינו, הבזים האדומים? הבזים מגיעים אלינו מאפריקה, לרוב באמצע חודש פברואר, ומקננים בדרך כלל בגגות של בתים ישנים. פעם היו בארץ הרבה בתים ישנים כאלה: בראש פינה, בצפת, בירושלים וביישובים רבים אחרים בנו בתים בעלי גגות רעפים. בשנים האחרונות התחילו לבנות בתים בלי גגות רעפים או בעלי גגות אטומים. נוסף על כך, במקומות רבים שפעם היו בהם שטחים פתוחים, בלי בתים, והבזים יכלו לצוד שם מזון, נבנו עכשיו בתים גבוהים.
- (15) בהתחלה ניסו הבזים האדומים לחפש לעצמם מקומות קינון באזורים שנשארו בהם שטחים פתוחים, אבל לא היה מקום לכולם, ולאט לאט התרחקו הבזים מישראל לכיוון ארצות שבהן עדיין יש להם מקום לקנן בו.
- (20) אנשים שפועלים למען הטבע ובעלי החיים, ראו שהבעיה מתחילה להיות מדאיגה, לכן הם החליטו לבנות תיבות קינון לבזים באזורים שאליהם הם עדיין נוהגים להגיע. את התיבות היה צריך להתקין במקומות גבוהים, כדי שטורפים ומזיקים (חתולים, נמיות ואפילו ילדים) לא יוכלו להגיע אליהן. לכן הם פנו בבקשת עזרה למי שבדרך כלל עובד עם עמודים גבוהים - לחברת החשמל. וחברת החשמל אכן עזרה.
- (25) בעונת הקינון האחרונה כבר נצפו זוגות אחדים של בזים מקננים בתיבות שהותקנו.

השאלות

1. בפסקה הראשונה מציינים את מספר זוגות הבזים שהגיעו לבקר בכל שנה. המטרה היא להראות -

- (1) שהבז האדום היה תמיד נדיר מאוד בארץ
- (2) שמספר הבזים שמגיעים לארץ הולך ופוחת משנה לשנה
- (3) שבשכונה של הכותבת יש יותר בזים מבמקומות אחרים בארץ
- (4) שרוב הבזים המבקרים בארץ הם אדומים

2. בשורה 6 כתוב: "ואילו השנה הגיעו...". במה אפשר להחליף את המילה **ואילו**?

- (1) ולכן
- (2) ולעומת זאת
- (3) ובגלל זה
- (4) ורק

3. בשורה 7 כתוב: "**אז** הם קיננו". מתי הם קיננו?

- (1) השנה
- (2) בשנה שעברה
- (3) לפני חמש שנים
- (4) לפני 50 שנים

4. באיזה מסוגי הבתים הבאים הבזים יכולים לקנן?

- (1) בבתים גבוהים
- (2) בבתים בעלי גגות אטומים
- (3) בבתים בעלי גגות רעפים
- (4) בבתים בלי גגות רעפים

(לנוחותכם, הקטע מובא שוב)

- (1) בכל שנה, לקראת הקיץ, חוזרת אלינו נקבה יפהפייה של בז אדום ונוחתת לה על אדן החלון, היישר אל תוך העציץ ששימש אותה גם בשנה שעברה. לפני חמש שנים קיננו בשכונה שלנו שמונה זוגות של בזים אדומים, לפני שנתיים רק שלושה זוגות, והשנה היינו היחידים שזכו לביקורים. אבל לא רק בקרב בני השכונה שלנו אנחנו בני מזל: פעם, לפני 50 שנים בערך, היו מגיעים לקנן בארץ אלפי זוגות של בזים אדומים בכל קיץ, ואילו השנה הגיעו לארץ רק 400 זוגות. אז הם קיננו בכל הארץ, והיום רואים אותם רק בירושלים ובהרי מנשה.
- (10) למה בעצם הם כבר לא באים אלינו, הבזים האדומים? הבזים מגיעים אלינו מאפריקה, לרוב באמצע חודש פברואר, ומקננים בדרך כלל בגגות של בתים ישנים. פעם היו בארץ הרבה בתים ישנים כאלה: בראש פינה, בצפת, בירושלים וביישובים רבים אחרים בנו בתים בעלי גגות רעפים. בשנים האחרונות התחילו לבנות בתים בלי גגות רעפים או בעלי גגות אטומים. נוסף על כך, במקומות רבים שפעם היו בהם שטחים פתוחים, בלי בתים, והבזים יכלו לצוד שם מזון, נבנו עכשיו בתים גבוהים.
- בהתחלה ניסו הבזים האדומים לחפש לעצמם מקומות קינון באזורים שנשארו בהם שטחים פתוחים, אבל לא היה מקום לכולם, ולאט לאט התרחקו הבזים מישראל לכיוון ארצות שבהן עדיין יש להם מקום לקנן בו.
- (20) אנשים שפועלים למען הטבע ובעלי החיים, ראו שהבעיה מתחילה להיות מדאיגה, לכן הם החליטו לבנות תיבות קינון לבזים באזורים שאליהם הם עדיין נוהגים להגיע. את התיבות היה צריך להתקין במקומות גבוהים, כדי שטורפים ומזיקים (חתולים, נמיות ואפילו ילדים) לא יוכלו להגיע אליהן. לכן הם פנו בבקשת עזרה למי שבדרך כלל עובד עם עמודים גבוהים - לחברת החשמל. וחברת החשמל אכן עזרה.
- (25) בעונת הקינון האחרונה כבר נצפו זוגות אחדים של בזים מקננים בתיבות שהותקנו.

5. מן המשפט האחרון בקטע אפשר להבין -

- (1) שזו העונה האחרונה שבה יקננו בזים בארץ
- (2) שרוב התיבות שהותקנו לא מתאימות לקינון בזים
- (3) שבעונת הקינון האחרונה קיננו הבזים רק בתיבות
- (4) שיש תקווה שמספר הבזים המקננים בארץ יעלה

6. האם, לדעתכם, כותבת הקטע רוצה שהבזים האדומים יקננו בארץ?
לפי מה אתם יודעים זאת?

7. מה דעתכם על האנשים שפעלו למען הצלת הבזים?
נמקו את דעתכם.
